

Bruxelles, 29. studenoga 2021.
(OR. en)

14429/21

JEUN 144
EDUC 394
SOC 701
EMPL 526
DIGIT 175
SAN 709
SUSTDEV 171

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Br. preth. dok.:	13707/21
Predmet:	Zaključci Vijeća o zaštiti i stvaranju građanskih prostora za mlade kojima se olakšava smisleno sudjelovanje mladih

Za delegacije se u prilogu nalaze Zaključci Vijeća i predstavnika vlada država članica, koji su se sastali u okviru Vijeća, o zaštiti i stvaranju građanskih prostora za mlade kojima se olakšava smisleno sudjelovanje mladih, kako ih je odobrilo Vijeće (obrazovanje, mladi, kultura i sport) na sastanku 29. i 30. studenoga 2021.

Zaključci Vijeća i predstavnika vlada država članica, koji su se sastali u okviru Vijeća, o zaštiti i stvaranju građanskih prostora za mlade kojima se olakšava smisleno sudjelovanje mladih

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE I PREDSTAVNICI VLADA DRŽAVA ČLANICA, KOJI SU SE SASTALI U VIJEĆU,

PREPOZNAJUĆI DA:

1. Europska unija i njezine države članice složile su se da se suradnjom na razini EU-a u području mladih „podupire socijalni i civilni angažman te se nastoji osigurati da svi mladi imaju potrebna sredstva za sudjelovanje u društvu.”¹
2. Mladi su jedan od stupova našega društva kao i nositelji prava pojedinaca. Stoga imaju pravo na smisleno sudjelovanje u razvoju, provedbi, praćenju, evaluaciji i naknadnom praćenju politika koje utječu na njih i društvo u cjelini.²
3. „Zdrava demokracija oslanja se na angažman građana i aktivno civilno društvo u svakom trenutku, ne samo u vrijeme izbora. Angažirani, informirani i odgovorni mladi građani i organizacije koje zagovaraju njihove interese najbolje su jamstvo otpornosti naših demokracija”³ te općeg dobra.

¹ Rezolucija Vijeća Europske unije i predstavnika vlada država članica, koji su se sastali unutar Vijeća, o okviru za europsku suradnju u području mladih: strategija Europske unije za mlade za razdoblje 2019. – 2027. (SL C 456/01, 18.12.2018., str. 2.).

² Rezolucija Vijeća Europske unije i predstavnika vlada država članica, koji su se sastali unutar Vijeća, o okviru za europsku suradnju u području mladih: strategija Europske unije za mlade za razdoblje 2019. – 2027. (SL C 456/01, 18.12.2018., str. 3.).

³ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o akcijskom planu za europsku demokraciju (COM(2020) 790, 3.12. 2020., str. 3.).

4. Europska unija temelji se na vrijednostima kao što su demokracija, pluralizam, jednakost i vladavina prava. Poštovanje ljudskih prava, sloboda, nediskriminacija, rodna ravnopravnost, tolerancija i zaštita manjina neotuđivi su temelji europske ideje.⁴
5. „Aktualna pandemija bolesti COVID-19 i njezine socioekonomske posljedice sve više negativno utječu na ljudska prava, demokraciju i vladavinu prava, među ostalim i na prostor za građansko djelovanje.”⁵
6. Daljnji razvoj sudjelovanja mladih u demokratskim procesima u skladu s Rezolucijom Vijeća o poticanju sudjelovanja mladih u demokratskom životu Europe,⁶ sa Zaključcima Vijeća o poticanju demokratske osviještenosti i demokratskog angažmana među mladima u Europi⁷ i Zaključcima o jačanju višerazinskog upravljanja pri promicanju sudjelovanja mladih u procesima donošenja odluka⁸ doprinijet će jačanju građanskih prostora za mlade te potaći angažman mladih u okviru tih prostora.

⁴ Ta se točka temelji na članku 2. Ugovora o Europskoj uniji.

⁵ Zaključci Vijeća o oporavku nakon pandemije bolesti COVID-19 utemeljenom na ljudskim pravima (6324/21, 22. 2 2021.).

⁶ Rezolucija Vijeća o poticanju političkog sudjelovanja mladih u demokratskom životu Europe, (SL C 417, 15.12.2015., str. 10.).

⁷ Zaključci Vijeća i predstavnika vlada država članica, koji su se sastali unutar Vijeća, o poticanju demokratske osviještenosti i demokratskog angažmana među mladima u Europi (SL C 415, 1.12.2020., str. 16.).

⁸ Zaključci o jačanju višerazinskog upravljanja pri promicanju sudjelovanja mladih u procesima donošenja odluka (8766/21, 17.5.2021.).

SMATRAJU DA:

7. Građanski prostori za mlade prostori su kojima se mladima omogućuje smisleno sudjelovanje u društvu te su ključan dio svakog demokratskog društva⁹. To su politička, javna i društvena okruženja (na internetu i izvan njega), koja zadovoljavaju skup pravnih, političkih, institucijskih i praktičnih uvjeta koji mladima omogućuju ostvarivanje građanskih sloboda u pogledu pristupa informacijama, izražavanja stajališta i osnivanja udruga ili organizacija za sudjelovanje u javnome životu, kako bi utjecali na društvo i oblikovali ga.
8. Budući da su građanski prostori za mlade dinamični i neprekidno se mijenjaju, sve demokratske i neovisne organizacije aktivne u području mladih odnosno neformalnih skupina mladih pokazale su se ključnim akterima u promicanju sudjelovanja mladih te bi ih stoga trebalo podupirati i štititi.
9. Mladima su potrebni slobodni, sigurni, otvoreni, pristupačni, uključivi i reprezentativni građanski prostori koji im omogućuju osnivanje udruga, sudjelovanje u područjima povezanim s njihovim potrebama i interesima, neovisno o temi, kako bi mogli progovoriti o javnim pitanjima i sudjelovati u javnome donošenju odluka.
10. Aktivna uključenost različitih skupina mladih, uključujući ranjive skupine ili mlade ljude čiji se glas rijetko čuje, poput mladih migranata, u razne građanske prostore pomaže im da razviju kompetencije potrebne za građanski angažman. Njome se istodobno promiče njihov osobni, profesionalni i društveni razvoj, doprinosi vrijednostima Europske unije,¹⁰ socijalnoj koheziji, međugeneracijskoj suradnji te osigurava to da demokracija i građanstvo odražavaju raznolikost gledišta i postojeći pluralizam u društvu.

⁹ Pojam „građanski prostori za mlade” koji se primjenjuje u ovim zaključcima temelji se na OECD-ovoj definiciji građanskih prostora za nevladine dionike.

¹⁰ *Službeni list Europske unije*, pročišćene verzije Ugovora o Europskoj uniji odnosno Ugovora o funkcioniranju Europske unije, (2016/C 202/01).

11. Sudjelovanje mladih u građanskim prostorima jest „važan katalizator za razne društvene inovacije¹¹”, čime se pokazuje da ti prostori doprinose demokratskijim i bolje informiranim postupcima donošenja odluka, čime se jača kvaliteta demokracije. S druge strane, mladi su posebno izloženi diskriminaciji i ograničavanju građanskih prostora.¹²
12. Smanjivanje građanskoga prostora za mlade i prijavljena kršenja temeljnih i demokratskih prava globalne su pojave koje mogu predstavljati prijetnju demokracijama diljem Europe, neovisno o gospodarskom razvoju ili zemljopisnom položaju. Studije pokazuju da se prilike za sudjelovanje organizacija civilnog društva mladih u političkim procesima također prikazuju kao ograničene.¹³
13. Organizacije aktivne u području mladih odnosno neformalnih skupina mladih trebale bi biti uključene u razvoj ključnih projekata o svim temama, među ostalima onima obuhvaćenima u okviru 11 europskih ciljeva za mlade. Osim toga, te su organizacije ključne za pružanje usluga i potpore mladima, pri čemu često dopunjuju usluge koje pružaju javna tijela.
14. Zbog pandemije bolesti COVID-19 građanski prostori za mlade u mnogim se zemljama dodatno smanjuju te pritom njihovi ekvivalenti na internetu često služe kao jedina održiva alternativa. Neka od stečenih iskustava pozitivna su, primjerice, u slučajevima kad su u digitalnim prostorima pronađene nove funkcije, no prelazak na internetske građanske prostore razotkrio je probleme povezane s pristupom (infrastruktura), sposobnošću (kompetencijama) i sigurnošću mladih na internetu.

¹¹ *Safeguarding Civic Space for Young People in Europe*, Europski forum mladih (str. 8.)

¹² Partnerstvo za mlade: Tomaž Deželan i Laden Jurttagüler, *Pool of European Youth Researchers, Shrinking democratic space for youth*, 2021.

¹³ Partnerstvo za mlade: Tomaž Deželan i Laden Jurttagüler, *Pool of European Youth Researchers, Shrinking democratic space for youth*, 2021.

ISTIČU DA:

15. Jednak pristup za sve nije prikladan za izgradnju poticajnog okruženja za potporu organizacijama aktivnima u području mladih odnosno neformalnih skupina mladih. Potrebno je voditi računa o univerzalnom dizajnu, različitom kulturnom i geografskom podrijetlu, strukturnim nejednakostima, rodnoj neravnopravnosti i drugim utjecajnim čimbenicima kada oni sprečavaju mlade ljude i organizacije civilnog društva za mlade u slobodnom djelovanju i smislenom sudjelovanju.
16. Prekomjerno izlaganje zaslonima odnosno internetskim aktivnostima negativno utječe na mentalno, fizičko i socijalno zdravlje mladih.¹⁴ No, građanski prostori na internetu mnogim su mladima pružili važno utočište u kojemu mogu iskoristiti svoja građanska prava, osobito tijekom pandemije bolesti COVID-19. Međutim, premda su pitanja povezana sa zdravljem jedan od aspekata koji treba imati na umu, potrebno je pozabaviti se i sigurnošću na internetu te digitalnim jazom (uključujući infrastrukturu i kognitivne prepreke). Postizanje odgovarajuće ravnoteže između angažmana na internetu i izvan njega trebalo bi, stoga, biti prioritet za sve dionike kada je riječ o pružanju potpore građanskim prostorima za mlade.

POZIVAJU DRŽAVE ČLANICE DA, U SKLADU S NAČELOM SUPSIDIJARNOSTI I NA ODGOVARAJUĆIM RAZINAMA:

17. zaštite i prošire građanske prostore za sve mlade, posebno one najviše pogođene pandemijom bolesti COVID-19 te uvedu dodatne mjere kako bi se osiguralo to da mladi ljudi u nepovoljnom položaju i s manje mogućnosti, osobito oni iz udaljenih i ruralnih područja te mladi s invaliditetom, mogu pristupiti tim prostorima i sudjelovati u njima. Osim toga bi trebalo poticati i vidljivost i pristupačnost tih prostora za mlade;

¹⁴ Izjava UNICEF-a *Growing concern for well-being of children and young people amid soaring screen time*, 8. veljače 2021.

18. rješavaju bojazni povezane s procesima i instrumentima koji uzrokuju nedostatak slobodnih i pristupačnih javnih prostora ili postavljaju znatne prepreke mladima koji žele pristupiti građanskim prostorima i sudjelovati u njima, a pritom se misli na komercijalne alate koji upotrebljavaju algoritme za pružanje personaliziranog marketinga, gentrifikaciju, migracije iz ruralnih područja i povećanu komercijalizaciju fizičkih i internetskih prostora.¹⁵
19. rješavaju pitanja povezana s privatnošću mladih koji ostvaruju svoja građanska prava i slobode, kako bi se jamčilo njihovu osobnu sigurnost odnosno poštovanje prava pojedinca, što bi trebalo promicati na pristupačnom jeziku te dati kontrolu nad njihovim podacima prije svega putem sigurne i zakonite obrade svih podataka koji im pripadaju ili se na njih odnose, kako je utvrđeno Općom uredbom EU-a o zaštiti podataka;
20. uzmu u obzir prepreke sudjelovanju mladih na internetu (među ostalim pristup internetu, digitalne kompetencije, nedostatak infrastrukture i opreme), i nastoje se pobrinuti za sigurnost digitalnih građanskih prostora za mlade poticanjem digitalne otpornosti, osobito jačanjem digitalne i medijske pismenosti i osviještenosti mladih, među ostalim mjerama sigurnosti za zaštitu mladih od pogrešnih informacija, dezinformacija, propagande, društvene polarizacije, govora mržnje i kiberzlostavljanja, mamljenja na internetu, itd.;

¹⁵ Smith, Neil *The new urban frontier: Gentrification and the revanchist city*. London, Routledge, 1996. Day, Kristen *Introducing gender to the critique of privatized public space*, 1999. *Journal of Urban Design*, sv. 4, br. 2. Kohn, M., *Brave new neighborhoods: The privatization of public space*. New York, Routledge, 2004.

21. prepoznaju da su pružatelji obrazovnih usluga u svim područjima učenja (formalnim, neformalnim i informalnim) ključni akteri za promicanje različitih oblika građanskog odgoja i obrazovanja usmjerenih na kompetencije za potrebno aktivno građanstvo, koje zauzvrat doprinosi većoj demokraciji društva;
22. promiču građanske i političke procese i aktivnu suradnju organizacija mladih i ustanova za obrazovanje i osposobljavanje na zajedničkim projektima, među ostalim kako bi se poboljšalo uvjete za postojeće građanske prostore ili stvorilo nove, čime bi se ostvario i praktičan doprinos postizanju ciljeva održivog razvoja i europskih ciljeva za mlade;
23. da se opredijele i pružaju potporu za, prema potrebi, zajednički osmišljene interakcije ili komunikacijske kanale između javnih tijela i mladih u okviru građanskih prostora, kojima se zajednički upravlja, uključujući one prostore koje podupiru i održavaju organizacije aktivne u području mladih odnosno neformalnih skupina mladih, kako bi se olakšalo smislenu i raznoliku zastupljenost mišljenja mladih i ostvario konkretan učinak u pogledu razvoja, provedbe i naknadnog praćenja politika relevantnih za mlade;

POZIVA DRŽAVE ČLANICE I EUROPSKU KOMISIJU DA U SVOJIM PODRUČJIMA
NADLEŽNOSTI I NA ODGOVARAJUĆIM RAZINAMA, UZ POŠTOVANJE NAČELA
SUPSIDIJARNOSTI:

24. nastoje očuvati i proširiti niz građanskih prostora za mlade na svim razinama s pomoću održivog strukturnog financiranja i, prema potrebi, razmotre mogućnost financiranja koje se temelji na projektima za organizacije aktivne u području mladih odnosno neformalnih skupina mladih; podižu svijest među mladima o njihovim građanskim i političkim slobodama te mogućnostima za uživanje u njima s pomoću sudjelovanja u građanskim prostorima;
25. podupiru organizacije aktivne u području mladih odnosno neformalnih skupina mladih ljudi koje se bore protiv govora mržnje i drugih prijetnji svojim aktivnostima, osobito u pogledu ostvarivanja slobode izražavanja, udruživanja i okupljanja;
26. kontinuirano prate, procjenjuju i podupiru poticajno okruženje za građanske prostore za mlade te istodobno utvrđuju prijetnje tim prostorima i uklanjaju ih;
27. osiguraju jednostavan pristup informacijama u dostupnim oblicima i, prema potrebi, na jeziku prilagođenome mladima i u skladu s Europskom poveljom o informiranju mladih,¹⁶ s ciljem poticanja transparentnosti i povećanja povjerenja mladih u političke ustanove, te da istodobno poduzmu odgovarajuće mjere, posebno tako da promiču medijsku pismenost radi suzbijanja pogrešnih informacija, dezinformacija, propagande, društvene polarizacije, govora mržnje, teorija zavjera, kiberzlostavljanja i mamljenja na internetu, itd;

¹⁶ Europska povelja o informiranju mladih skup je profesionalnih načela i smjernica za informiranje i savjetovanje mladih.

28. povećaju broj institucijskih aktivnosti informiranja mladih (izravno ili putem organizacija koje djeluju u području mladih odnosno neformalnih skupina mladih) primjenom učinkovitih alata za sudjelovanje, na internetu i izvan njega; osim toga, da se koriste mehanizmima koji su zajednički osmislili sami mladi, koje su priznali donositelji odluka i koje podupiru neovisna istraživanja, kako bi se olakšalo sudjelovanje mladih u građanskim prostorima i politici;
29. ispituju, prema potrebi, učinke koje komercijalni alati koji upotrebljavaju algoritme za pružanje personaliziranog marketinga imaju na građanske prostore za mlade i pokrenu dijalog s pružateljima tih alata kako bi se pristupilo rješavanju pitanja njihovih mogućih učinaka na građanske prostore; razmotre donošenje nužnih, odgovarajućih i proporcionalnih mjera za suzbijanje svih negativnih učinaka komercijalnih alata koje nije moguće ublažiti dijalogom;
30. podupiru istraživanja i prate stanje građanskih prostora za mlade u cijeloj Europskoj uniji kao i na nacionalnoj, regionalnoj odnosno lokalnoj razini, uključujući izazove i prijetnje s kojima se suočavaju te ocjene sudjelovanje mladih u građanskim prostorima;
31. razmotre mogućnost posvećivanja posebne pozornosti građanskim prostorima za mlade i temeljnim slobodama mladih u okviru Europske godine mladih 2022.;

POZIVAJU EUROPSKU KOMISIJU DA:

32. pruži potporu nekomercijalnim, otvorenim, uključivim i sigurnim građanskim prostorima za mlade putem različitih europskih programa, među ostalim ključnih programa u području mladih kao što su Erasmus+ i Europske snage solidarnosti te u svim sektorima;
33. dodatno uključi mlade i organizacije aktivne u području mladih odnosno neformalnih skupina mladih u planiranje, provedbu i naknadno praćenje europskih inicijativa koje utječu na njihov život, kao što su Novi europski Bauhaus, klimatski pakt EU-a i Konferencija o budućnosti Europe, imajući na umu ulogu tih inicijativa u osiguravanju građanskog prostora za mlade.

Referentni dokumenti

Pri donošenju ovih Zaključaka, Vijeće i predstavnici vlada država članica, koji su se sastali u okviru Vijeća, primaju na znanje sljedeće dokumente:

- Zajednički istraživački centar: znanstvena i tehnička izvješća, *Measuring Civic Competence in Europe, A composite indicator based on IEA Civic Education Study 1999 for 14 years old in School*, 2008.
- Moxon, D. i Bárta, O., *Structured Dialogue Cycle VI Thematic Report: Young People and the EU, European Steering Committee of the 6th Cycle of Structured Dialogue*, 2018.
- Europska komisija: Eurobarometar, serija „Budućnost Europe”, ožujak 2021.
- Europski parlament: studija koju je zatražio Odbor CULT, *Education and youth in post-COVID-19 Europe – crisis effects and policy recommendations*, PE 690.872, svibanj 2021.
- Partnerstvo za mlade: Tomaž Deželan i Laden Jurttagüler, *Pool of European Youth Researchers, Shrinking democratic space for youth*, 2021.
- Vijeće Europe, Parlamentarna skupština, Rezolucija 2096 (2016) *How can inappropriate restrictions on NGO activities in Europe be prevented?*
- Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka).

- Opća skupština Europske agencije za informiranje i savjetovanje mladih (ERYICA), Europska povelja o informiranju mladih, donesena u Cascaisu (Portugal) 27. travnja 2018.
 - Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Europski klimatski pakt, COM(2020) 788 final.
 - Europska unija, Konferencija o budućnosti Europe, internetska stranica [Konferencije o budućnosti Europe – Europska komisija \(europa.eu\)](https://europa.eu/europa/en/conference)
-